

Bylab

Alle metodene er beskrevet i en kontekst der kommunen skal utvikle steder og lokalsamfunn, og ønsker å påvirke den sosiale bærekraften positivt. Målet for metodene i bylab er to-delt: (1) Å få til reell samskaping av ideer, løsninger og videre oppfølging. Gjerne avtale en konkret oppfølging etter bylaben og (2) skape sterkere eierskap til utviklingsprosesser i området, knytte kontakt mellom aktører i området og skape et godt nærmiljø. I det følgende beskrives tre metoder for bylab som er testet i 3 norske lokalsamfunn i prosjektet SOSLOKAL 2020-2024.

- **Verdenskafé**

Verdenskafé er en metode der deltakere «reiser rundt» og bringer med seg sine erfaringer og innspill og bygger på hverandres innspill i forslag til løsninger.

Metode:

1. Deltakerne deles i grupper a 4-6 deltakere per bord. Hvert bord har et tema/spørsmål. Gjennomfør minimum 3 runder med tidsrammer på 15-30 minutter per runde.
2. En person på hvert bord har ansvaret for å være vert, og blir sittende på samme bord gjennom hele seansen. Verten skal sørge for at samtalen blir dokumentert, og involvere alle på en god måte.
3. Deltagerne er ambassadører av ideer og innsikter de tar med seg fra andre bord.
4. Mellom hver runde flytter deltakerne seg til nye bord.
5. Før hver runde oppdaterer verten deltakerne om hva som har blitt snakket om i forrige runde. Samtalen fortsetter på bakgrunn av dette. (Maks 3 min per oppdatering).
6. Når alle rundene er gjennomført, bruker dere tid i plenum (f.eks. 4 min per gruppe) til å høste fra det som har kommet fram fra de forskjellige bord.

Eksempel på Verdenskafé

Bylab i Kristiansand – utvikling av bydel Tinnheia i Kristiansand

- Plenum: Hvorfor bylab? Hvilken rolle spiller bylaben i utviklingen av Tinnheia torv?
- Deltakerne deles i tre grupper. Alle gruppene skal diskutere tre temaer og rullerer etter en halvtime.
- Tema 1: Torvets fysiske uttrykk, Tema 2: Tilbudet på torvet, kommersielt og kulturelt, Tema 3: Torvet som møteplass.
- Hver gang gruppene rullerer skiftes fokus på det man skal diskutere:
- 1. runde: Hva er utfordringen? Dernest 2. runde: Hvilke ressurser har vi å bygge på? Sist 3. runde: Hvordan ta dette videre sammen etter denne dagen?
- Plenum: Oppsummering, diskusjon, veien videre

- **Fremtidsverksted**

Fremtidsverksted tar utgangspunkt i deltagerens erfaringer. I fremtidsverksted jobber deltakerne med å definere en ønsket framtid, og jobbe fram en plan for hvordan komme seg dit fra nåværende situasjon. Metoden bygger på backcasting-logikken [7585-910-1.pdf](#)

Metode: I det forberedende trinn (entréen) i fremtidsverkstedet peker en prosessgruppe på et fokusspørsmål for prosessen og peker ut deltakere som skal være med i prosessen. Deltakerne deles inn i grupper og oppgavene følger trinnene under. Det jobbes vekselvis individuelt og i gruppe, eller gruppevis og plenum.

Gruppene jobber med følgende trinn:

0. *Ønsket framtid* – deltakerne definerer en ønsket framtid for lokalsamfunnet eller området.
1. *Samtidens rom/nåværende situasjon* - deltakerne beskriver gapet mellom den nåværende situasjon og den ønskede situasjon for lokalsamfunnet eller området.
2. *Mulighetenes rom* - deltakerne beskriver innsatser (ikke løsninger) som kan gi store effekter og bli en plattform for etterfølgende steg i retning mot ønsket framtid.
3. *Handlingens rom* - deltakerne beskriver konkrete forslag til hvordan man kan gjennomføre idéer fra trinn 3.
4. *Avsluttende trinn* - refleksjon, evaluering og tilbakemelding

Eksempel på Framtidsverksted

Bylab i Stavanger – utvikling av bydelen Kvernevik

Det ble brukt en tilpasset versjon av framtidsverksted i eksemplet, der prosessen bestod av 4 trinn som følger en backcastingslogikk.

1. Plenum – arrangørene presenterer kunnskap om bydel Kvernevik basert på innbyggerundersøkelser.
2. Deltakerne deles i grupper og begynner med å beskrive det ønskelige («Framtidens Kvernevik») i gruppen.
3. Heretter fortsetter deltakerne med å beskrive nå-situasjonen og å speile denne i det ønskelige og dermed identifisere gap mellom de to («Samtiden Kvernevik»).
4. Prosessen ender med å identifisere muligheter og aktuelle grep som kan bidra til å lukke gapene («Mulighetenes Kvernevik»).
5. Plenum – arrangøren oppsummerte poeng fra gruppene, felles drøfting og oppfølgingspunkt med ansvarsforslag.

Alle stegene 2-4 ble ledsaget av spørsmål som støtte til diskusjonen.

For eksempel til trinn 2 “Framtidens Kvernevik”: Sosiale møteplasser.

- a) Hvorfor er det viktig å ha et sted å møtes?
- b) Hvem vil du møte?
- c) Hva vil du oppleve?
- d) Hvordan vil du møtes av de andre som er der?

Og til trinn 4 “Mulighetenes Kvernevik”: Sosiale møteplasseri Kvernevik:

- a) Hvilke grep kan lukke gapet mellom dagens situasjon og den ønskelige?
- b) Hvilke steg kan tas for å nærme dere ønskelig utvikling?
- c) Hvilke ressurser har dere å spille på?
- d) Hvordan kan Kvernviksamfunnet og kommunen samarbeide?
- e) Hva kan utforskes og eksperimenteres med?

- **Framtidsverksted med en tvist.**

“Framtidsverksted med en tvist” bygger på metoden Fremtidsverksted, men snur om på rekkefølgen i trinnene. I tillegg søkes en klar progresjon og endring i tematisk innhold underveis i prosessen.

Metode: Det gjennomføres tre runder med gruppediskusjon

- 1) Den første runden har en bred inngang som gir rom for å sette ord på hvilke verdier, funksjoner og aktører deltakerne mener er viktige for å skape et godt nærmiljø.
- 2) Den andre runden snevrer fokuset til aktiviteter, men diskusjonen er fortsatt på et generelt nivå.
- 3) Den tredje runden dykker ned i fysiske eller sosiale områder som er spesifikt for stedet en vil endre.

Prinsipper som er førende for gjennomføringen:

- a) Tilfeldig gruppesammensetning, som sikrer at folk som ikke vanligvis møtes blir kjent og utveksler erfaringer
- b) La deltakerne selv fasilitere samtalen i gruppene slik at de får større eierskap til prosessen
- c) Ramme inn samtalen slik at deltakerne klarer å tenke utenfor nå-situasjonen

Eksempel på Fremtidsverksted med en tvist

Bylab i Fredrikstad – Utvikling av sentrumsområdet i Fredrikstad

- Plenum: Velkommen, planer for området og resultater fra innbyggerundersøkelsene.
- Runde 1: Hva er et godt nærområde?
- Runde 2: Hvilke aktiviteter har vi lyst til å få til på Holmen og Trosvik?
- Plenum: Oppsummering og dialog om ideer så langt
- Runde 3: Hvordan kan vi skape liv i Prætoriusparken? I Rebelhuset? På Trosvik Torg?
- Plenum: Oppsummering, veien videre